

बी.ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम (सी.बी.सी.एस.) २०१८-१९

सत्र - तिसरे

पेपर क्र. - V (प्रात्यक्षिक)

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय व उपशास्त्रीय संगीत
(Indian classical & semiclassical music-vocal)

पेपर कोड-U-MUS-३१४

उद्दिष्टे :

१. रागावर आधारित चित्रपटगीत गाण्याची क्षमता निर्माण होणे.
२. समुह गायन करता येणे.
३. संवादीनी, तानपूरा व तबला इ. वाद्याचे वाजविण्याचे तंत्र माहिती होणे.
४. महाराष्ट्रातील लोकसंगीताची माहिती होणे.
५. उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकाराची माहिती होणे.

निष्पत्ती :

१. रागावर आधारित चित्रपटगीत गाण्याची क्षमता निर्माण हाईल.
२. समुह गायन करता हाईल.
३. संवादीनी, तानपूरा व तबला इ. वाद्याचे तंत्र माहिती हाईल.
४. महाराष्ट्रातील लोकसंगीताची माहिती हाईल.
५. उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकाराची माहिती हाईल.

प्रकरण - १ रागावर आधारित चित्रपट गीत व समुहगायन

प्रकरण - २ संवादीनी, तानपूरा व तबला इ. वाद्ये वाजविण्याचे तंत्र

प्रकरण - ३ महाराष्ट्रातील लोकसंगीत

प्रकरण - ४ उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकार - १) तुमरी २) दादरा ३) नाट्यगीत

संदर्भ ग्रंथ :

१. हिंदुस्थानी संगीत पध्दती (भाग १, २)	-	पं. वि. ना. भातखंडे
२. संगीत विशारद	-	पं. लक्ष्मी नारायण गर्ग
३. राग परिचय (भाग १, २, ३)	-	पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
४. ताल परिचय (भाग १, २, ३)	-	पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
५. तबला	-	श्री. अरविंद मुळगावकर
६. पखावज और तबलोंके घराणे एवं परंपराये -	-	डॉ. आबान-ए-मिस्त्री

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड-U-MUS-३१५

उद्दिष्टे :

१. भारतीय राग संगीतातील विविध रागामध्ये बडे ख्याल, छोटे ख्याल, धमार चतरंग इ. गीत प्रकार गायण करण्याची क्षमता निर्माण करणे.
२. उपशास्त्रीय व सुगम संगीतातील गीत प्रकार म्हणण्याची क्षमता निर्माण होणे.
३. विविध तालाची पढंत करण्याची क्षमता निर्माण होणे.
४. घराण्याविषयी माहिती समजून घेणे.

निष्पत्ती :

१. रागांच्या अनुषंगाने आलापासह बडे व छोट्या ख्यालाचे सादरीकरण करणे
२. धमार, चतरंग याप्रकाराबरोबरच सुगम व उपशास्त्रीय संगीतातील गीत प्रकारचे सादरीकरण करणे.
३. विविध ताल लयकारीसह पढंत करणे.
४. घराण्याविषयीच्या माहितीचा अभ्यास होईल.

प्रकरण - १ अभ्यासक्रमातील पेपर क्र. ५ मधील ^{राग व्यक्तीची} ~~कथा~~ विस्तृत माहिती

प्रकरण - २ वाद्यवर्गीकरण

प्रकरण - ३ अ) चरित्र

१. पं. कुमार गंधर्व
२. पं. जितेंद्र अभिषेकी

ब) घराण्यांची विस्तृत माहिती

१. किराणा घराणा
२. आग्रा घराणा

प्रकरण - ४ खालील गीतप्रकाराची माहिती

१. चैती
२. होरी
३. कजरी

संदर्भ ग्रंथ :

१. हिंदुस्थानी संगीत पध्दती (भाग १,२)	-	पं. वि. ना. भातखंडे
२. संगीत विशारद	-	पं. लक्ष्मी नारायण गर्ग
३. राग परिचय (भाग १, २,३)	-	पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
४. ताल परिचय (भाग १, २,३)	-	पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
५. तबला	-	श्री. अरविंद मुळगावकर
६. पखावज और तबलोंके घराणे एवं परंपरायें -	-	डॉ. आबान-ए-मिस्त्री

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड-U-MUS-४१४

उद्दिष्टे :

१. विविध रागाची शास्त्रीय माहिती, विविध कलावंतांचा परिचय सांगीतिक योगदान, स्वरलिपी, विविध सांगीतिक व्याख्या, विविध अंगाचा तुलानात्मक अभ्यास करण्याची क्षमता निर्माण होणे.
२. विविध ताल एकपट, दुप्पट, तीप्पट व चौपट लयकारीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता निर्माण होणे.

निष्पत्ती :

१. विविध रागाची शास्त्रीय माहिती, विविध कलावंतांचा परिचय सांगीतिक योगदान, स्वरलिपी, विविध सांगीतिक व्याख्या, विविध अंगाचा तुलानात्मक अभ्यास करण्याची क्षमता निर्माण होईल.
२. विविध ताल एकपट, दुप्पट, तीप्पट व चौपट लयकारीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

प्रकरण - १ विस्तृत अध्ययनासाठी राग

१. मालकंस (बडाख्याल-आलाप व तानासह)

प्रकरण - २ छोटेख्याल - आलाप व तानासह

(कोणतेही दोन)

१. शंकरा
२. छायानट
३. पटदीप

प्रकरण - ३ गीत प्रकार

१. चतरंग
२. धृपद
३. लोकगीत

प्रकरण - ४ तालपरिचय (एकपट व दुप्पट)

१. दिपचंदी
२. तेवरा
३. तिलवाडा

संदर्भ ग्रंथ :

३. हिंदुस्थानी संगीत पध्दती (भाग १,२) - पं. वि. ना. भातखंडे
४. संगीत विशारद - पं. लक्ष्मी नारायण गर्ग
५. राग परिचय (भाग १, २,३) - पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
६. ताल परिचय (भाग १, २,३) - पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
७. तबला - श्री. अरविंद मुळगावकर
८. पखावज और तबलोंके घराणे एवं परंपरायें - डॉ. आबान-ए-मिस्त्री

पेपरचे नाव : भारतीय शास्त्रीय संगीत

पेपर कोड-U-MUS-४१५

उद्दिष्टे :

१. विविध सांगीतीक मैफीलीचे वृत्तांत लेखन कसे करावे याचा अभ्यास करणे.
२. गायकाचे गुण व दोष अभ्यास करणे.
३. सांगीतीक क्षेत्रातील कलावंताचे चरीत्र अभ्यासणे.
४. भारतीय नृत्य शैलीचा अभ्यास करणे.

निष्पत्ती :

१. विविध सांगीतीक मैफीलीचे वृत्तांत लेखन कसे करावे याचा अभ्यास होईल.
२. गायकाचे गुण व दोष अभ्यास होईल.
३. सांगीतीक क्षेत्रातील कलावंताचे चरीत्राचा अभ्यास होईल.
४. भारतीय नृत्य शैलीचा अभ्यास होईल.

प्रकरण - १ विविध सांगीतीक मैफीलीचे वृत्तांत लेखन

प्रकरण - २ गायकाचे गुण व दोष

प्रकरण - ३ चरीत्र

१. पं. उल्हास कशाळकर

२. विदुषी एन. राजम्

३. पं. अरविंद मुळगावकर

४. पं. बिरजू महाराज

प्रकरण - ४ भारतीय नृत्यशैली

१. भरतनाट्यम्

२. कथक

३. मोहिनी अट्टम

४. कथकली

संदर्भ ग्रंथ :

१. हिंदुस्थानी संगीत पध्दती (भाग १,२)	-	पं. वि. ना. भातखंडे
२. संगीत विशारद	-	पं. लक्ष्मी नारायण गर्ग
३. राग परिचय (भाग १, २,३)	-	पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
४. ताल परिचय (भाग १, २,३)	-	पं. हरीशचंद्र श्रीवास्तव
५. तबला	-	श्री. अरविंद मुळगावकर
६. पखावज और तबलोंके घराणे एवं परंपरायें -	-	डॉ. आबान-ए-मिस्त्री